

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

Mål nr

meddelad i Stockholm den 27 april 2005

B 3808-04

KLAGANDE

LB

Offentlig försvarare och ombud: advokaten MS

MOTPART

Riksåklagaren, Box 5553, 114 85 STOCKHOLM

SAKEN

Grovt narkotikabrott m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätt, avd. 1, dom den 20 augusti 2004 i mål B 4899-04

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar på så sätt hovrättens domslut att dels förordnandet om utvisning upphävs, dels brottspåföljden bestäms till fängelse fyra år sex månader.

För försvaret av LB i Högsta domstolen tillerkänns MS ersättning av allmänna medel med fjortontusenettjugoåtta (14.128) kr, varav 10.080 kr avser arbete och 4.048 kr tidspillan. Kostnaden skall stanna på staten. Av ersättningen utgör 2.826 kr mervärdesskatt.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

LB har yrkat att beslutet om utvisning upphävs.

Riksåklagaren har bestritt ändring men yrkat att fängelsestraffet bestäms i enlighet med tingsrättens dom för den händelse förordnandet om utvisning skulle upphävas.

DOMSKÄL

LB, som överklagat hovrättens dom endast såvitt avser utvisning, har inte visat någon omständighet som skulle kunna föranleda omprövning av skuldfrågan enligt 51 kap. 23 a § och 55 kap. 15 § rättegångsbalken.

LB är född år 1959 i Gambia och kom år 1983 till Sverige. Han hade dessförinnan bott i Norge under åren 1977–1982. År 1985 fick han permanent uppehållstillstånd här. Han gifte sig med en svenska år 1982. De skilde sig år 1987. LB ingick nytt äktenskap med en svensk kvinna år 1989, och i januari 1990 föddes en dotter i äktenskapet. Detta upplöstes år 1991. Föräldrarna har gemensam vårdnad om dottern och LB har haft god och regelbunden kontakt med henne. Hon har bott hos honom under varannan veckohelg och längre perioder på sommaren. På senare tid har hon oftare vistats hos honom. Han har sina föräldrar och två syskon i Gambia. Han hade anställning åren 1983–1993 på Volvo, där han slutade på egen begäran i samband med rationaliseringar. Han har därefter haft

en del kortvariga anställningar och i övrigt stått till arbetsmarknadens förfogande som arbetssökande. LB har tidigare dömts tre gånger, dels år 1992 för narkotikabrott till skyddstillsyn, dels år 1996 för narkotika- och vapenbrott till fängelse tre månader, dels ock år 1998 för bl.a. grovt narkotikabrott till fängelse tre år. Brotten har begåtts under tid då han missbrukat narkotika.

Den brottslighet som LB nu gjort sig skyldig till består i att han deltagit i en samlad och planerad verksamhet i vilken han förvärvat, innehaft och överlåtit heroin och kokain samt i att han dessutom innehaft amfetamin och cannabis.

Den mycket allvarliga brottslighet som LB vid de två senaste åtalstillfällena gjort sig skyldig till talar mycket starkt för ett bifall till yrkandet om utvisning. Mot detta skall ställas de personliga förhållanden som talar i motsatt riktning.

I 1 kap. 1 § utlänningslagen (1989:529) anges som en princip att i fall som rör ett barn det skall särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. För att denna princip skall få ökat genomslag vid prövning av frågan om utvisning på grund av brott gjordes år 2004 ett tillägg till 4 kap. 10 § utlänningslagen. Där föreskrivs numera att när en domstol överväger om en utlänning bör utvisas på grund av brott den skall ta hänsyn till utlänningens anknytning till det svenska samhället och därvid särskilt beakta 1. utlänningens levnadsomständigheter, 2. om utlänningen har barn i Sverige och, om så är fallet, barnets behov av kontakt med utlänningen, hur kontakten har varit och hur den skulle påverkas av att utlänningen utvisas, 3. utlänningens övriga familjeförhållanden och 4. hur länge utlänningen har vistats i Sverige. För en utlänning som har vistats här med permanent uppehållstillstånd sedan minst fyra år när åtal väcktes gäller enligt paragrafen att han eller hon får utvisas endast om det finns synnerliga skäl.

Det kan vidare anmärkas att Europadomstolen i sin praxis vid tillämpning av artikel 8 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna lagt fast vissa riktlinjer för sin prövning om t.ex. en utvisning i det särskilda fallet innebär ett oproportionerligt ingrepp i den enskildes rätt till familjeliv enligt artikeln (se t.ex. domstolens dom den 10 juli 2003 i målet Benhebba ./ Frankrike). Såvitt kan vara av intresse för prövningen nu i Högsta domstolen är det i allt väsentligt fråga om att ta hänsyn till samma omständigheter som är av betydelse enligt utlänningslagen.

Den lagändring som skedde år 2004 har till syfte att markera domstolarnas utredningsskyldighet i utvisningsärenden som berör barn (se prop. 2003/04:113 s. 14). Den bakomliggande tanken är att domstolarna därigenom i högre grad än förut skall uppmärksamma och i bedömningen väga in de kriterier som rör barn. Även om någon saklig förändring inte är avsedd med lagändringen, innebär den i vart fall en tydligare markering av barnperspektivet när det gäller utvisning på grund av brott.

LB har – som framgår av bl.a. ett yttrande som Högsta domstolen inhämtat från socialnämnden i Göteborgs kommun – haft en god och regelbunden kontakt med sin dotter. Det finns inte anledning att betvivla uppgiften från dottern och modern att dottern mår dåligt inför faderns eventuella utvisning. Det får emellertid också beaktas att dottern inte har haft sitt huvudsakliga boende hos fadern utan att de träffats vid regelmässigt umgänge under den gemensamma vårdnaden. Hon är vidare snart så gammal att hon inte på samma sätt som tidigare är beroende av föräldrarna. Det är möjligt för henne att självständigt behålla kontakt med fadern i Gambia även om han utvisades dit. Det anförda medför att enbart hänsynen till dotterns kontakt med fadern inte kan anses tillräckligt utslagsgivande för att han skall undgå utvisning. LBs mycket långa vistelse i Sverige, i kombination med den föregående tiden i Norge som innebär att han tillbringat hela sitt vuxna liv i

dessa länder, medför emellertid att omständigheterna sammantagna är sådana att det inte bör anses föreligga synnerliga skäl att utvisa honom.

Vid denna bedömning i utvisningsfrågan skall brottspåföljden skärpas till den som tingsrätten bestämt.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Regner (referent), Pripp (skiljaktig),
Lundius (skiljaktig), Lindeblad och Calissendorff
Föredragande revisionssekreterare: Katarina Eriksson

HÖGSTA DOMSTOLEN

Bilaga till
PROTOKOLL
2005-04-13Mål nr
B 3808-04

Justitieråden Pripp och Lundius är skiljaktiga och anför:

LB, som - - - se första – sjunde styckena under Domskäl.

LB har – som framgår av bl.a. ett yttrande som Högsta domstolen inhämtat från socialnämnden i Göteborgs kommun – haft en god och regelbunden kontakt med sin dotter. Det finns inte anledning att betvivla uppgiften från dottern och modern att dottern mår dåligt inför faderns eventuella utvisning. Det får emellertid också beaktas att dottern inte har haft sitt huvudsakliga boende hos fadern utan att de träffats vid regelmässigt umgänge under den gemensamma vårdnaden. Hon är vidare snart så gammal att hon inte på samma sätt som tidigare är beroende av föräldrarna. Det är möjligt för henne att självständigt behålla kontakt med fadern i Gambia även om han utvisades dit. Det anförda medför att enbart hänsynen till dotterns kontakt med fadern inte kan anses tillräckligt utslagsgivande för att han skall undgå utvisning.

Den mycket långa tid som LB har varit bosatt i Sverige, i kombination med den föregående tiden i Norge, talar mycket starkt mot utvisning. Mot en utvisning talar även LBs eget intresse av en god kontakt med den nu 15-åriga dottern, en kontakt som dock genom vad som redan sagts bör kunna upprätthållas även om LB utvisas. Det anförda medför att enbart hänsynen till dotterns kontakt med fadern inte kan anses tillräckligt utslagsgivande för att han skall undgå utvisning.

Utöver dottern har LB endast en släkting i Sverige, en kusin bosatt i Stockholmsområdet. LB har uppgett att han inte sedan 1997 träffat sin mor och sina två systor som bor i Gambia, men upprätthåller kontakten med dem genom brevväxling. Hans släktanknytning i Sverige kan sammantaget inte anses stark. Han har inte heller arbete eller utbildning som binder honom till landet.

Den brottslighet som LB nu gjort sig skyldig till är av särskilt allvarligt slag. Han har deltagit i en samlad och planerad verksamhet i vilken ingått innehav i överlåtelssyfte och överlåtelse i huvudsak av heroin men också kokain. Med denna brottslighet har han återfallit i samma slags brottslighet som han dömdes för 1993. Denna typ av brottslighet innebär en allvarlig skada och fara för såväl enskilda som samhället. Det finns anledning befara att LB kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet.

Vid en samlad bedömning av omständigheterna i målet anser vi att det föreligger synnerliga skäl för att LB, trots den långa tid han vistats här i landet och det förhållandet att han här har en dotter, skall utvisas med förbud att återvända hit före den 20 augusti 2014 (jfr NJA 1981 s. 825, 1992 s. 615). Vi anser därför att hovrättens domslut under punkten 1 b bör fastställas.